

Slavení eucharistie

Úvahy o mši svaté pronesené v rámci cyklu „Učící se církev“ při bohoslužbách v Otrokovicích v r. 2008

Úvod

Následující úvahy mají za úkol přiblížit krok za krokem všechno to, co se během slavení eucharistie děje a vysvětlovat význam jednotlivých částí. Jak vnímáme a prožíváme mši svatou? Pro pochopení významu jednotlivých částí mše svaté je třeba brát v úvahu, že slavení eucharistie je místem, kde je nám nabízeno všechno to co pro nás vykonal Pán Ježíš Kristus. Tuto bohoslužbu Ježíš ustanovil kvůli nám a to jako určitou formu hostiny, abychom při ní měli přístup ke stolu, na kterém je prostřeno vše, co nám Bůh nabízí jako duchovní pokrm a co nám přinesla Ježíšova oběť na kříži.

Abychom však uměli čerpat ze mše svaté její duchovní bohatství, to z velké části závisí na tom, jak rozumíme obsahu všeho toho, co se během mše děje. Je zřejmé, že i mnozí lidé, kteří se považují za věřící, nevidí jako příliš důležité účastnit se pravidelně mše svaté, protože se při ní nudí a nic moc jim to neříká. Tím ale ukazují, že se ani nesnažili porozumět všemu tomu, co se v kostele děje. Je to prostě tak, že kdo ještě neobjevil, čeho všeho se nám při eucharistii dostává a jaký význam to může mít pro celý náš život, ten taky nechápe, proč by měl brát vážně 3. přikázání desatera s pravidelně se mše sv. účastnit.

Jakmile však objevujeme toto bohatství Božích milostí, které nám Spasitel poskytuje zejména při sloužení

mše sv., pak je naprosto přirozené, že chceme být co nejčastěji při tom, kde můžeme být Bohem nejvíce obdarováni. Přirozeně, že abychom z těchto duchovních darů dokázali čerpat, předpokladem je rozumět tomu všemu, co se při mši sv. děje a správně vnímat hodnotu všech jejích částí.

Nejprve se můžeme zabývat důvodem, proč to vůbec stojí zato vypravit se a jít na mši svatou. Pokud by tím důvodem bylo naplnění náboženské povinnosti vyplývající z desatera, bylo by to velmi málo. Můžeme začít tím, že mše svatá se koná na památku poslední Ježíšovy večeře a má jít tedy o hostinu i když v duchovním slova smyslu. Když jdeme někam na jakoukoliv hostinu, tak zřejmě proto, že nás tam někdo pozval a že ten hostitel stojí o to, abychom tam byli. Stejně tak mše svatá je hostinou, na kterou jsme zváni samotným Kristem. Jít do kostela proto nemá být výsledkem nějakého samovolného rozhodnutí člověka, ale odpovědí na Boží pozvání. Pokud si tohle věřící člověk uvědomí, tak je mu i jasné, že není slušné bezdůvodně pozvání odmítnout. A jen tehdy, když se člověk cítí být jedním z pozvaných, může také prožívat, že v tomto společenství má své důležité místo, že se nemusí krčit někde vzadu, nebo postávat až u vchodu.

Pak je také dobré přicházet na mši s vědomím, proč jsme sem zváni a proč Bůh stojí o naši účast. Především proto, že zde máme být obdarováni tím, co nám přinesl Pán Ježíš. Máme příležitost sytit se Božím slovem obsaženým v Písmu svatém a dále máme v Ježíšově oběti přístup k pokrmu života věčného. Jsme zváni, abychom z těchto darů sytili svoji duši. Pokud jsme někde na nějaké hostině a

nic tam nepojíme a nevypijeme, pak je skutečně otázkou, jaký smysl ta naše účast měla. Stejně tak, když někdo přijde na mši svatou a nic si z nabízených duchovních darů nevezme, zřejmě tam ta jeho přítomnost nebude mít velký význam.

Další důvod účasti je společenský. Když se koná nějaká slavnostní hostina, tak většinou na něčí počest. Pak je důležité, aby se hosté s oslavencem setkali, aby si mohli popovídat, aby svému hostiteli například společně zaspívali „živijó“, aby všechno společně co nejlépe oslavili a prožili v jeho blízkosti příjemné chvíle. Přirozeně, že prožívání bohoslužby běžně probíhá za poněkud duchovnější atmosféry, ale ty podstatné součásti jakékoliv slavnosti by se neměly oddělovat ani od takové slavnosti, jakou má být mše svatá. I při slavení eucharistie nám jde o setkání s hostitelem, kterým je Ježíš Kristus. Také hlavní náplní má být to, že chceme všechno co nejlépe oslavit. A protože oslavujeme ten největší a nejdůležitější zásah Boží do lidských dějin, velikost Ježíšovy oběti, jeho vítězství nad smrtí, protože oslavujeme nezměrnost lásky k člověku, kterou tím Bůh ukázal, stojí za to, uspořádat tuto oslavu každou neděli a mít na ní účast.

Někdo řekne, že nepotřebuje kostel k tomu, aby se obracel k Bohu. Jenže když se má něco oslavit, není to věc jednotlivce, ale celého shromáždění. Při mši svaté můžeme prožívat setkání s Bohem i prostřednictvím toho, že společně pozvedáme hlas na počest hostitele. Když se nějaká populární osobnost setká se svými příznivci a obdivovateli, nikdo z nich nechce zůstat pozadu se svým hlasem třeba při nějakém skandování. Podobně je na

místě, když věřící, kteří se hlásí ke Kristu, chtějí důkladně připojit svůj hlas ke společným modlitbám a zvláště ke zpěvu.

Při každé slavnosti jsou také jisté chvíle, kdy je vhodné sedět, kdy vstát a kdy třeba tancovat. Vždycky to má nějaký význam. Když přijdou nekatolíci do kostela, tak je to poznat zejména na tom, jak se opožděně přizpůsobují, když se ostatní automaticky zvednou nebo usednou. Nám by ovšem nemělo stačit jen mechanicky reagovat a pouze vědět, kdy se co dělá, ale i jaký to má význam. Všechny postoje při bohoslužbě mají napomáhat k lepšímu prožití toho, co se právě děje. Sedíme především v těch částech mše, kdy máme naslouchat. Když se postavíme, tak na znamení úcty nebo když chceme vyjádřit zvláštní pozornost a připravenost k aktivnímu prožívání právě probíhajících okamžiků. Když poklekáme nebo se ukláníme, chceme tím vyjádřit pokoru a uznání, jak nezasloužené je všechno to, čeho se nám od Boha dostává. A co se týká slavnostních tanců, tak třeba misionáři v Africe pochopili, že i to je pro tamní domorodce vhodná součást liturgické slavnosti.

Další námitka se může týkat toho, že účastnit se nějaké pořádné slavnosti stačí jen občas, několikrát do roka. Někdo si řekne, co by v tom kostele pořád dělal, když jsou ty obřady pořád stejné. Jistěže uspořádání mše a některé její modlitby a zpěvy jsou většinou pořád stejné. Do kostela se také nechodí jako do kabaretu, kde je pokaždé jiný program. Smyslem mše svaté je aktivně prožívat to, k čemu věřící nachází důvěrný vztah. A každý vztah se dá vyjadřovat do určité míry něčím, co lze opakovat, co se nemění a přesto to člověka neomrzí. Když si někdo rád

zajde jednou týdně do hospůdky, taky ho neomrzí, že tam mají pořád to stejné pivo a vedou se podobné řeči.

Co však určitě není pořád stejné, to je čtení z Písma sv., které je o nedělích rozděleno tak, že se opakuje až po třech letech. Také některé modlitby z misálu a přímlyvy se mění každou mši nebo aspoň neděli podle liturgické doby nebo svátku.

Stavba mše

Než se dostaneme k jednotlivým částem, projdeme si nejprve takový stručný ale přitom ucelený pohled na průběh mše sv. Můžeme při tom vyjít z určitého srovnání hlavních částí kostela s hlavními částmi mše sv. Když člověk vchází do kostela, ocitá se nejdříve v předsíni, odtud postupuje do lodi kostela. Hlavním prostorem chrámu je ovšem svatyně, nebo-li presbytář. Tímto rozdělením kostela na předsíň, loď a svatyni si můžeme znázornit i hlavní strukturu mše sv., která je tvořena vstupními obřady, bohoslužbou slova a bohoslužbou oběti. Předsíň je určitým přechodem z ulice do chrámového prostoru. Necháváme za sebou starosti tohoto světa, abychom se věnovali starostem o Boží království. Tomu také mají posloužit vstupní obřady, abychom se připravili na to podstatné, co se bude dít. Máme nasměrovat svoji pozornost k tomu všemu, čím nás chce Bůh obdarovat a otevřít tomu své srdce.

Takovému vnitřnímu nasměrování poslouží už společný zpěv a pak znamení kříže, kterým vyjádříme, že tu nejsme jen tak pro nic zanic, ale kvůli společenství s Bohem i mezi sebou navzájem. Zvláště důležitý je úkon kajicnosti,

který nám umožní vyjádřit naši touhu po Bohu a tím i ochotu očistit se od všeho, co nám pro vytvoření důvěrného společenství s Ježíšem překáží. No a dříve, než začneme čerpat z Bohem nabízených milostí, do zpěvu „Pane smiluj se“ a vstupní modlitby vkládáme svoji důvěru, že od něj smíme tyto nezasloužené dary opravdu přijímat.

Druhým místem kostela je loď s lavicemi, kde jsou věřící shromážděni. Tam také směřuje pozornost všeho toho, co se děje při bohoslužbě slova. Zde k nám přichází Bůh jako Otec k dítěti, aby k němu promluvil, aby ho vedl, povzbudil a poradil ve všem, kde je to třeba. Malé dítě poslouchá hlas rodičů nejvíce tehdy, když ho něco zajímá, když potřebuje s něčím poradit a podobně. Když je však zaujato něčím jiným, víme, jak snadno přeslechne, co mu rodiče říkají.

I pro naši pozornost je důležité, nakolik jsme Bohem zaujati, nakolik nás zajímá, co nám On říká. Ovšem při četbě Písma sv. máme na to, co slyšíme jako Boží slovo, také odpovídat. Zvláště verše žalmů vyjadřují různými způsoby, jak může člověk odpovídat na to, když je Bohem osloven. Prostorem k tomu, abychom si zkusili uvědomit, jak Bohu odpovíme, je i chvíle ztišení po promluvě. Avšak nejdůležitější odpovědí na slyšené Boží slovo je naše víra. Tím, že přijímáme Boží slovo za své, naše víra roste. Proto i modlitba obsahující vyznání víry je nejvhodnější právě v závěru bohoslužby slova. Svoji víru ale vyznáváme i tím, že se s důvěrou k Bohu obracíme se svými prosbami.

Pak se pozornost přenáší do třetího místa v kostele, do presbytáře, který můžeme nazývat svatyní chrámu. Poté, co se Bůh k nám obrací se svým slovem, se zase my při

bohoslužbě oběti věnujeme tomu, co pro nás vykonal. Centrem pozornosti se stává Ježíšova oběť podstoupená pro naši spásu a jeho vítězství nad smrtí. A my jsme tu právě proto, abychom v sobě živilí a stále obnovovali svoji účast na tomto Ježíšově vítězství. My jsme sice dostali tento nový život už při křtu, jenže život, který není vyživován potřebnou stravou, nutně odumírá.

Nejdříve spolu s obětními dary přinášíme Bohu i sami sebe a to proto, aby On mohl proměňovat naše životy. Když se totiž skrze službu kněze proměňuje chléb a víno v Tělo a Krev Kristovy, má docházet i k naší proměně. Jestliže Bůh má tu moc, že se z chleba a vína stává Ježíšovo obětované tělo a prolitá krev, pak má moc proměňovat i v nás vše, co je slabé a ubohé. Může to však učinit takovou měrou, jakou my se s tou Ježíšovou obětí spojíme, nakolik mu své starosti a problémy včetně našich hříchů odevzdáme.

No a na závěr se také Ježíšovým Tělem a krví sytíme jako pokrmem věčného života. V tuto chvíli nám Ježíš nabízí sám sebe tím nejdůvěrnějším způsobem. Takto jsme na úvod pouze stručně pojednali o průběhu mše svaté a jejím významu a je pochopitelné, že dokud někdo nevnímá smysl toho, co se zde děje, neví ani, proč by mu mělo stát za to do kostela chodit.

Vstupní obřady

S úvodní částí mše svaté souvisí už i to, jak vypadá náš příchod na nedělní mši svatou. Nenechejme stranou ani takovou věc, jako je náš oděv. Je přirozené, že na každou slavnost se její účastníci také svátečně oblečou. A jakmile si

uvědomujeme, že v kostele chceme prožívat sváteční slavnost, stane se pro nás samozřejmostí mít na sobě i oděv, který odpovídá sváteční atmosféře.

Důležitější samozřejmě je, jak je člověk ve svém nitru připravený na to, co se má dít. Tak jako je připraven, uklizen a případně vyzdoben na slavnostní bohoslužbu kostel, podobně má být přichystán i chrám v našem srdci. Naší snahou má být vytvořit co nejlepší podmínky pro setkání s tím, kvůli komu přicházíme.

To si připomínáme hned při vstupu, když namáčíme prst do kropenky a děláme znamení kříže. Že se to tak dělá, to víme všichni. Kdo z lidí v kostele by však byl ochoten například nekatolíkovi vysvětlit, proč se to dělá. Kdo ví, kolik lidí tento úkon dělá při vstupu do kostela naprosto mechanicky, aniž by mysleli na to, že tím mají něco vyjádřit. Přežehnání svěcenou vodou je znamením, že jsme byli vodou pokřtěni ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Při vstupu do kostela si tím připomínáme, že křtem jsme spojeni s Ježíšem a s církví a že tedy patříme mezi ty, kteří mají při slavení eucharistické hostiny své důležité místo. Tím jsem oprávněni mít účast na slavení eucharistie. V nejstarších dobách církve totiž nepokřtění na mši sv. přístup neměli a katechumeni pouze na bohoslužbu slova.

Potom je vhodné pozdravit se s hostitelem. Na jakékoliv oslavě je běžné, že se pozdravíme se známými. Proto by mohlo být přirozené, když si někdo v kostele přisedne k někomu známému, že se s ním pozdraví podáním ruky. Na prvním místě se však chceme pozdravit s Ježíšem, přítomným ve svátosti oltářní. Svůj pozdrav a úctu k němu vyjadřujeme i tím, kde a jak směrem ke

svatostánku poklekneme. Je úplně něco jiného, když opravdu nasměrujeme svoji pozornost ke svatostánku a při pokleknutí se v duchu s Kristem skutečně pozdravíme, než když někde vzadu kostela jen bezduše pokleknutí naznačíme. Uctivým pokleknutím současně vyznáváme, že nepoklekáme před nějakým posvěceným oplatkem, ale před živým Kristem skrytě přítomným ve Svátosti oltářní.

Když přijdeme do pro nás neznámého kostela, je vhodné si nejdřív ujasnit, kde svatostánek je a zda je tam rozsvíceno věčné světlo. Jak mechanicky a neuvědoměle někdy lidé pokleknou, to bývá vidět např. v Olomoucké katedrále. Prostě automaticky pokleknou směrem k oltáři, aniž by se zajímali, zda tam skutečně svatostánek je, který je přítom v boční kapli. Takže tam nechají Krista přítomného ve Svátosti oltářní zcela nepovšimnutého. To je ale něco podobného, jako když bychom se s hostitelem na nějaké slavnosti zdravili otočením k němu zády.

Vstupní upěv, znamení kříže a pozdrav

Nyní už se dostáváme k začátku mše svaté. První část má název vstupní obřady. V této části je dobré, když si věřící uvědomí, že všichni společně mají pozvednout svůj hlas k oslavě Boží. V tom má nezastupitelnou úlohu zpěv. Osobnost kněze, který přichází k oltáři, má reprezentovat všechno to, s čím Kristus přišel na tento svět. Věřící se tedy spojí ve zpěvu, aby uvítali ve svém středu svého Spasitele se vším obdarování, které on svému lidu nabízí.

Není zrovna na místě, když je někdo ochoten zpívat jen rytmiku s kytarou a z kancionálu ne a nebo opačně. Pozvedáme přece hlas k oslavě Boží a ne proto, abychom

si zazpívali kvůli sobě pro své pobavení. To je možné u táboráku nebo v hospodě. Oslava Boží si zaslouží připojit se tak, jak to nejlépe dovedu. Jistěže v případě, že to nedovedu, tak se mohu připojit aspoň v duchu k textu písně.

Všichni společně pak děláme znamení kříže a tím vyznáváme hned na začátku svoji víru. Vyjadřujeme přesvědčení, že jsme se tu setkali jednak ve jménu Nebeského Otce, který nás sem pozval a shromažďuje si nás jako své děti. Dále ve jménu Syna chceme Boha oslavit za dar vykoupení. A ve jménu Ducha svatého se chceme otevřít všemu, co on v nás chce působit. Uvažme, kolikrát jsme schopni udělat kříž zcela bezmyšlenkovitě. Zkusme alespoň při mši svaté udělat kříž poctivě s vědomím, co tím vyjadřujeme.

Nyní následuje pozdrav kněze s přáním, aby s vámi se všemi byl Pán. A věřící mu přání opětují slovy: „I s tebou“. Vidíme, jak se liturgie snaží napomáhat určitému rodinnému duchu, když si vlastně všichni věřící při tomto pozdravu s knězem tykají. Navíc se ten dialog „Pán s vámi, i s tebou“ opakuje při mši ještě třikrát.

Úkon kajícnosti

Po úvodním pozdravu je možné upozornit na konkrétnější význam právě probíhající bohoslužby a pak následuje úkon kajícnosti. Věřící jsou vybízeni, aby litovali svých hříchů. To je věc velmi důležitá právě na začátku mše. Když si uvědomíme a přiznáme, že jsme lidé slabí a hříšní, tím jsme taky nejlépe připraveni na přijetí Boží pomoci a smilování. Bůh totiž může obdarovat svými dary jen toho, kdo je schopen uvědomit si a přiznat své chyby a

slabosti. Teprve když člověk projeví kající smýšlení, má Bůh možnost uplatnit svůj vliv na rozvíjení dobra v lidském srdci. Jistěže pokud je duše člověka zatížena těžkým hříchem, pak to skutečný duchovní užitek přináší jenom v návaznosti na svátost smíření. Ale i vzhledem k lehčím proviněním máme ukázat, že se s nimi nehodláme smířit.

Pak je tato část důležitá i kvůli přistoupení ke svatému přijímání. Jedině s postojem pokory a pokání má smysl přistoupit ke svátosti oltářní. Bez toho nemůže mít tato svátost v našem životě skutečný význam. Proto je třeba, aby ten, kdo se opozdí a chce přistoupit k přijímání, si úkon kajícího vykonal individuálně.

Liturgické formy, vyjadřující úkon kajícího, jsou celkem tři. První forma, která začíná slovy: „Vyznávám se všemohoucímu Bohu, ...“, obsahuje také bití v prsa a to při slovech: „Je to má vina“. Opět je to způsob, jak vnějším způsobem vyjádřit to, co se má odehrávat v nitru. Jistěže dělat takové gesto jen navenek ničemu neprospěje. Ovšem každý takový vnější úkon nám může napomoci připomenout si, s čím ve svém nitru při mši sv. chceme před Boha přistupovat.

Kyrie, Gloria, vstupní modlitba

Na úkon kajícího navazuje zpěv Kyrie, nebo-li „Pane smiluj se“. Nestačí pouze s díky přijmout pozvání na hostinu, ale také uznat, že vlastně nejsme hodni toho, co nám při slavení eucharistie Pán Ježíš nabízí a že jsme zde zcela nezaslouženě. Proto do oslovení „Pane, smiluj se“ máme vkládat své volání k Bohu s důvěrou, že on nám

věrně nabízí své smilování a opět je připraven nás pozvednout tam, kde upadáme.

A to je taky důvod k naší radosti. Takže pokud máme právě nedělní nebo sváteční bohoslužbu, je na místě rovněž slavnostnějším způsobem tuto radost vyjádřit a Boha náležitě oslavit. Tady už má kající ráz přecházet ke slavnostnímu zpěvu. Jakmile vyjádříme důvěru v Boží milosrdenství, může se naplno rozeznít oslava Boha. Používáme k tomu slova, která zazněla v noci při Ježíšově narození. Gloria in excelsis Deo ..., Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Do tohoto zpěvu vkládáme všechny postoje lidského srdce, které mohou Boha oslavit: chválíme, klaníme se, velebíme, vzdáváme díky. Tento zpěv se vynechává v adventní a postní době, abychom si připomněli, že vždycky před tím, než vynikla Ježíšova sláva, předcházelo období pokory a poníženosti.

Vstupní obřady končí tzv. vstupní modlitbou, latinsky zvanou *colecta*. Česky to znamená něco jako shrnutí. Do této modlitby mají být zahrnuty úmysly, se kterými přicházejí všichni přítomní věřící. I to, že kněz pozvedá rozepjaté ruce, může naznačit, že chce Bohu předložit modlitby všech přítomných. Po výzvě „Modleme se“ má každý v duchu připojit svoji mysl i srdce a předložit Pánu Bohu to, co je právě pro něj v tuto chvíli důležité. Kněz pak modlitbou z misálu předkládá určitý společný úmysl, k němuž se mohou všechny osobní úmysly přiřadit. Tato modlitba často vystihuje určité téma, liturgickou dobu nebo zaměření mše. Může se v ní odrážet i čtení, které se v ten den čte z písma svatého.

Takže při vstupních obřadech se sjednocujeme ve zpěvu, v oslavě Boží a při modlitbě a tím vytvoříme společenství, které má být schopno s otevřeností Bohu naslouchat a svým shromážděním ukázat na Boží přítomnost mezi námi.

Bohoslužba slova

Nyní se dostáváme k první podstatné části mše svaté a to k bohoslužbě slova. V této části mše svaté nás Bůh vybízí, abychom naslouchali tomu, co nám chce říct. Všechno to podstatné, co dal Bůh lidstvu poznat a vědět, je obsaženo v Písmu svatém, v bibli. Toto duchovní bohatství je nám předkládáno jako první část slavnostní hostiny. Asi dobře známe Ježíšův výrok, že nejen chlebem živ je člověk, ale každým slovem, které vychází z Božích úst. Bohoslužba slova je tedy jakoby prostřeným stolem s pokrmem Božího slova pro naši duši. Přitom se podává hned několik chodů.

1. a 2. čtení, žalm, evangelium

Prvním chodem je čtení ze Starého zákona. Jsou zde zachycené tisícileté zkušenosti vyvoleného národa s Božím vedením a působením. Popisuje se zde, co všechno předcházelo příchodu Spasitele na svět a jak byl lid na tuto událost připravován. Čtení ze Starého zákona se proto většinou vybírá tak, že na jeho obsah pak navazuje Nový zákon. Tím se ukazuje, jak spolu Starý a Nový zákon souvisí.

Než se ale dostaneme k dalšímu čtení, zazní nejprve zpěv žalmu. Tímto zpěvem mají věřící odpovědět na to, co

právě slyšeli. Žalmy obsažené ve Starém zákoně totiž zachycují, jak Izraelité odpovídali Bohu na to, co ve svém životě víry zakoušeli. Do těchto textů jsou vloženy pocity jak těch, kteří Boha chválí a velebí, tak jiných, kteří k Bohu úpěnlivě volají, kteří naříkají nebo dokonce vyjadřují své pochyby či nedůvěru. Zpěv žalmu ke mši svaté je proto pečlivě vybírán podle toho, jaký byl obsah prvního čtení. Tímto zpěvem máme možnost vyjádřit, že nechceme jen pasivně poslouchat. Máme si uvědomit, jak se právě vyslechnuté Boží slovo týká našeho života a slova žalmu nám pomáhají nacházet k němu odpovídající postoj.

Pak je nám předložen druhý chod a to z Nového zákona. Jde o čtení z apoštolských listů. Smyslem listů, které apoštolové psali, bylo povzbuzovat věřící ke křesťanskému životu a k zásadám, které jsou s tím spojeny. Často se tu jedná o problémy, se kterými se potýkala první generace křesťanů a které se v různých obměnách vyskytují v církvi pořád. Skrze tehdejší zkušenosti apoštolů tak může Písmo svaté promlouvat i do mnoha oblastí současného života církve a každého věřícího.

Následuje zpěv před evangeliem, který má upozornit na zvláštní důležitost posledního čtení. Připravujeme se vyslechnout slova evangelia a svoji pozornost chceme posílit i tím, že se postavíme. Navíc tímto postojem prokazujeme úctu Pánu Ježíši, neboť právě jeho osobnosti se evangelium týká. Řecké slovo evangelion se dá přeložit jako radostná zpráva a to je také důvod názvu tohoto Ježíšova poselství. On nám přináší radostnou zprávu o tom, že jsme vykoupeni z moci zla a zachráněni pro věčný život.

Jeho učení pak obsahuje, co všechno s tímto jeho dílem spásy souvisí.

Homilie, vyznání víry, modlitby věřících

Vyslechnutí božího slova je však jedna věc a jeho pochopení druhá. Smutné zkušenosti z dějin církve ukazují, kolikrát měly spory o to, jak správně chápat bibli, až tragické následky. Výsledkem je rozdělení věřících do mnoha různých církví. Pán Ježíš však svěřil zodpovědnost za správnou nauku víry apoštolům a jejich nástupcům. Z toho důvodu by si jednotliví věřící neměli obsah bible vykládat po svém. Zodpovědnost před Bohem za to, aby se v církvi předávalo Kristovo poselství bez překrucování a omylů mají nástupci apoštolů, což jsou biskupové. Kněží pak mají pověření od biskupů, aby se o totéž starali mezi věřícími ve farnostech. Proto je nezbytné, aby po přečtení Božího slova následovala také homilie, nebo-li promluva kněze, která má na prvním místě vést věřící ke správnému pochopení Božího slova a tím umožnit i skutečný užitek pro život víry.

Někde se ujal zvyk po kázání říkat: „Pán Bůh zaplatí za slovo Boží“. Jistě je to snaha nějak iniciativně zareagovat na slova kněze. Je ale dobré umět rozlišit, kdy slyšíme Boží slovo a kdy pouze jeho vysvětlování. Bohu za jeho slovo děkujeme po každém čtení slovy: „Bohu díky“ a po evangeliu „Chvála tobě, Kriste“. Promluva kněze tedy už sama o sobě není vlastním slovem Boží, ale spíš snaha, aby Boží slovo lépe zapadlo do srdcí posluchačů. Když už tedy chtějí věřící nějak po promluvě reagovat, měli by si nejprve uvědomit, za co konkrétně chtějí z Božího slova

poděkovat. Proto následuje chvíle ticha, kdy přemýšlíme o tom, co se z těch biblických čtení a promluvy konkrétně dotýká mého života. A když si člověk něco takového uvědomuje, pak je také na místě za to v duchu poděkovat.

Nyní se dostáváme k závěru bohoslužby slova. Slavnostně vyznávat svoji víru má své důležité místo právě na závěr toho, kdy jsme se sytili Božím slovem. Zpíváme nebo recitujeme tzv. nicejsko-cařihradské vyznání víry, kde je shrnut základní obsah křesťanského přesvědčení. Toto vyznání má tři části rozlišené podle naší víry v Nejsvětější Trojici. První se týká Boha Otce, druhá jeho Syna Pana Ježíše a třetí Ducha svatého a také toho všeho, co podstatného Boží moc působí v našem životě. No a že si člověk osvojí toto přesvědčení, k tomu nemůže dojít nijak jinak, než díky Božímu slovu. Jedině díky tomu, že Bůh promlouvá k lidem, se v nás může zrodit a formovat víra. Proto také naší nejlepší odpovědí na vyslechnuté a přijaté Boží slovo je, když se slavnostně společně modlíme: „Věřím v jednoho Boha“ a tím vyznáváme, že zaseté semeno Božího slova v našem životě skutečně přináší své ovoce v podobě naší víry.

Připomeňme si také úklonu, kterou konáme během Vyznání víry při slovech: „Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem.“ Touto úklonou hlavy chceme vyjádřit, že se skláníme před nesmírnou pokorou, kterou Boží Syn vyjádřil tím, když se snížil na úroveň člověka a přijal naši podobu. Jestliže se Bůh sklonil k nám lidem takovým způsobem, že se stal jedním z nás, pak také my se skláníme před ním právě ve chvíli, kdy tuto skutečnost uvádíme při vyznání víry. No a při slavnostech,

kteřé jsou na tuto událost Kristova vtělení zvlášť zaměřeny, navíc poklekáme, abychom si i tímto způsobem zdůraznili význam těchto svátků. Jsou to slavnosti Zvěstování Páně 25. března a Narození Páně o vánocích.

Díky Božímu slovu si také uvědomujeme, co je v našem životě skutečně důležité a za co máme také prosit. Proto je bohoslužba slova zakončena přímluvnými modlitbami. Jestlipak se ale všichni ztotožňujeme s tím, co v tu chvíli Bohu v modlitbě svěřujeme? Tohle totiž má být modlitba nás všech za celou církev, za celý svět, za všechny trpící i za naši farnost. Vyjadřujeme tím důvěru, že Bůh nechce v našich životech jednat bez naší spoluúčasti a že svůj důležitý podíl na tom mají zejména naše modlitby. Zvláště tam, kde nemůžeme uplatnit své síly a schopnosti, máme možnost spolupracovat s Boží milostí skrze své modlitby. Proto je důležité, nakolik se i při těchto přímluvách soustředíme na jejich obsah a s opravdovou vnitřní naléhavostí společně voláme: „Prosíme tě, vyslyš nás“.

Bohoslužba oběti

Příprava obětních darů, preface, sanctus

Nyní se dostáváme k tomu, co obnáší další část hostiny. Na obětním stole má být pro účastníky připraven pokrm Kristova Těla a jeho krve. Důležitou otázkou však je, jak jsme na následující okamžiky připraveni my sami. V evangeliu sv. Matouše totiž čteme: „Přinášíš-li svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj dar před oltářem a jdi se napřed smířit se svým bratrem, teprve potom přijď a obětuj svůj dar.“

Představme si, co by se stalo, kdybychom to všichni vzali opravdu vážně. Jistě ne tak doslova, že by před přinášením darů zůstal kostel poloprázdný. Stačí, že bychom nedopustili, aby nějaké nedorozumění mezi námi nemohlo trvat déle než do příští mše sv. Jak by to asi změnilo náš život a naše vztahy v rodinách, mezi sousedy nebo na pracovištích. Kolik trápení a problémů by ubylo. A právě s takovým přístupem bychom také měli k oltáři přicházet.

Máme si uvědomit, že nestačí vzít jen tu misku s hostiemi a konvičky s vínem a dát je na oltář. Při následující bohoslužbě oběti nemají být proměněny jen dary chleba a vína. Tak jako bude proměněn chléb v tělo Kristovo, podobně se i samotní věřící mají více stávat Tělem Kristovým.

I nás chce Ježíš proměnit, abychom se mu stále více podobali. My jsme dostali život proto, abychom byli obrazem Božím a tím se stáváme tehdy, když je náš život proměňován Boží mocí. Proto je třeba, abychom na oltář přinášeli jako obětní dar také to, co naplňuje naše srdce. Chceme tak našemu Pánu přinášet všechno, co je v našem životě bolavé, poraněné, s čím se potýkáme, aby to všechno pronikla jeho přítomnost a aby si to nakonec podle své vůle přetvořil tak, jak uzná za vhodné. Přinášet na oltář však máme v duchu také všechno, co vnímáme jako zdroj radosti a štěstí, protože slovo eucharistie znamená díkůvzdání. Chceme Bohu prokázat svoji vděčnost za všechno, co nám jeho dílo vykoupení a spásy poskytuje.

Nejprve je třeba na stůl připravit vše potřebné a pak přinést dary chleba a vína. Věřící tuto přípravu doprovázejí svým zpěvem a je dobré, když text písně odpovídá tomu, co

se v tu chvíli má dít. Při přijetí darů kněz u oltáře pronáší potichu modlitbu požehnání, kterou mohou věřící slyšet nahlas v případě, že se při mši nezpívá. Pak následuje mytí rukou kněze, které symbolicky vykoná na znamení touhy po vnitřní očištění. Když už jsou dary na oltáři připraveny, vyzývá kněz věřící, aby se nyní modlili za přijetí oběti, kterou přinášíme. Tím začíná vrcholná část mše svaté, kdy má dojít k proměnění obětních darů v Tělo a Krev Pána Ježíše. Proto se po této výzvě věřící postaví a poslouchají modlitbu kněze, kterou pronáší nad obětními dary. V této modlitbě většinou prosíme za něco, co má tato oběť v našem životě přinášet.

U oltáře taky pozorujeme, jak je na něm všechno vždycky čisté a pečlivě připravené. A tomu by měl odpovídat i stav našeho nitra. Rovněž by mělo být čisté a pečlivě připravené na vše, s čím za námi při slavení eucharistie Kristus přichází.

Pak následuje zpěv tzv. preface, kdy kněz upozorňuje věřící, že se bude teď dít něco moc důležitého a proto je třeba pozvednout své srdce. Na slova „vzhůru srdce“ lidé odpovídají „máme je u Pána“. A opravdu jedině tehdy, když se podaří, že naše srdce bude nyní patřit Pánu Ježíši, bude mít smysl to, co následuje. Kněz pokračuje s další výzvou, abychom vzdávali díky Bohu, našemu Otci. Touto modlitbou hned na začátku bohoslužby oběti Bohu děkujeme za všechno, co nám skrze svého Syna daroval. Samozřejmě, že nelze najednou vyjmenovat celou řadu milostí, kterých se nám dostává. Proto kněz při zpěvu preface vyzvedává vždy určitou oblast podle toho, jaký svátek nebo liturgické období právě probíhá.

Zpěv preface pak přechází do společného zpěvu Sanctus, který má vyzvednout, jaký je to Pán, který přichází ke svému lidu. Zpíváme o tom, že je svatý, Bůh zástupů, že nebe i země jsou plné jeho slávy. K tomu používáme dále slova, která zazněla v Jeruzalémě při Ježíšově přivítání. Tehdy ho lidé vítali slovy: „Hosana na výsostech. Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově.“ Tímto zpěvem tedy rovněž vyjadřujeme, že chceme Pána Ježíše přivítat mezi sebou. On totiž skutečně přichází, aby mohl být za okamžik přítomen mezi námi tím nejdůvěrnějším možným způsobem ve svátosti oltářní.

Eucharistická modlitba

Jádrem a současně vrcholem celé bohoslužby oběti je tzv. eucharistická modlitba. Jedná se o modlitbu, která se vyznačuje jednak díkůvzdáním Nebeskému Otci a jeho chválou za vše, čeho se nám od něj skrze Pána Ježíše dostává. Tomu odpovídá i ten samotný pojem eucharistie, což znamená právě díkůvzdání. Dále jde o zpřítomnění a přinášení Ježíšovy oběti Bohu Otci. My na oltáři nekonáme žádnou další novou oběť, protože se vždy jedná stále o tu jedinou Ježíšem přinesenou oběť na Golgotě při jeho ukřižování.

Liturgická reforma po II. Vatikánském koncilu umožnila, že kněz si může vybrat v misálu ze čtyř různých forem této modlitby podle toho, zda chce mít mši slavnostnější nebo všední. Postupně vznikaly i další verze eucharistické modlitby například pro mše s dětmi.

To, co má každá eucharistická modlitba stejné, jsou Ježíšova slova pronesená při poslední večeři. Když Ježíš

prohlásil o chlebu, který držel v rukách, že je to jeho obětované Tělo a o vínu, že je to jeho prolitá Krev, pověřil tehdy své učedníky, aby to konali na jeho památku. Tím ustanovil kněžskou službu. Od té chvíle každý kněz, když vysloví tato Ježíšova slova při mši svaté, umožňuje, že se na oltáři zpřítomňuje Ježíšova oběť na kříži. Na základě těchto Ježíšových slov jsme přesvědčeni, že v tom okamžiku už není na oltáři chléb a víno, ale je zde skutečně přítomné Ježíšovo Tělo a jeho prolitá krev, ovšem pod podobou chleba a vína.

Když tohle Ježíš ustanovil, nemyslel to jenom jako. On neříkal, že kdo bude jíst chléb a pít víno, bude mít život věčný. On mluví o svém těle a své krvi a proto věříme, že ve svatém přijímání nám dává za pokrm své skutečné tělo a svoji krev. Proto je v církvi věnována svátosti oltářní tak mimořádná úcta. Z dějin církve je také známá řada eucharistických zázraků, které ukazují na tuto mimořádnou tajemnou přítomnost Krista ve svátosti oltářní. Například jsou doložena mimořádná uzdravení po té, co kněz nemocnému požehnal monstrancí s Nejsvětější svátostí.

Kéž bychom uměli vždycky docenit, jak mimořádného daru se nám dostává, když smíme být přítomni na této eucharistické hostině, kde nám tak podivuhodným způsobem nabízí Spasitel sám sebe za pokrm věčného života. Na tento dar Kristovy svátostné přítomnosti mezi námi pak máme vhodně odpovědět. Kněz k tomu vyzývá slovy: „Tajemství víry“. Tím se chce říct, že ta Kristova přítomnost je tajemstvím, které svým rozumem nijak neprobádáme a které je možno přijmout jedině vírou. Lidé, kteří jsou ztotožnění s tímto přesvědčením, na to

odpovídají trojím možným způsobem, buď: Tvou smrt zvěstujeme ..., nebo Zachraň nás svým křížem..., případně Kdykoliv jíme tento chléb ... Vždycky ta odpověď obsahuje ty podstatné věci, které nám zpřítomnění Ježíšovy oběti přináší. Vždycky tam také zaznívá téma vzkříšení.

Jde o to, že pod podobou chleba a vína zde není přítomen pouze Ježíš obětovaný, ale také vzkříšený. Proto také zvonky doprovázejí ten okamžik, kdy se to děje a kdy kněz pozvedá nejprve Tělo Kristovo a pak Krev Kristovu. Upozorňuje se tím, že přinejmenším teď by se všichni měli probrat buď ze spánku nebo z roztržitosti a uvědomit si mimořádnost toho, co se právě na oltáři děje. Živý vzkříšený Ježíš je mezi námi. Po zpěvu „Tajemství víry“ následují modlitby a prosby, které vyzdvihují význam této přinesené oběti a eucharistická modlitba je zakončena znovu pozvednutím misky i kalicha se svátostí oltářní. Při tom kněz zpívá o tom, že všechna čest a sláva Všemohoucího Boha Otce je nám zjevena skrze Ježíše a jeho oběť. Na nás je, abychom byli té cti a slávě otevření a uměli čerpat ze všech těch darů, které nám Ježíšova svátostná přítomnost poskytuje.

Svaté přijímání

Příprava na obětní hostinu, modlitba Páně

Obětní hostinou nazýváme tu část mše sv., kdy máme příležitost přistoupit ke svatému přijímání. Na oltáři je zpřítomněna Ježíšova oběť a my v té chvíli prožíváme, že Ježíš je zvláštním způsobem přítomný mezi námi ve svátosti oltářní. Proto je v tu chvíli dobré uvědomit si, co

všechno Ježíšova svátostná přítomnost přináší osobně každému z nás. Dostáváme se k závěru, kdy po přinesené oběti pokračujeme eucharistickou hostinou, abychom přijali pokrm věčného života. Víme, že na každé správné hostině je hostitel k dispozici svým hostům. Na eucharistické hostině je hostitel Ježíš k dispozici dokonce takovým způsobem, že přítomným nabízí sám sebe.

Tento pokrm však může přijmout jen ten, kdo je na to vhodně připravený. Rozhodující je být ve stavu milosti posvěcující, to znamená nemít duši zatíženou žádným těžkým hříchem. To, že věřící v sobě nenosí žádnou takovou překážku, je hlavním předpokladem k přijetí svátosti oltářní. Ale s touto připraveností souvisí i další věci. Je to především modlitba, která v srdci člověka vytváří odpovídající postoj k přijetí Kristova Těla.

Poté, co skončila eucharistická modlitba, vybízí kněz věřící, aby se spojili v modlitbě, kterou nás naučil sám hostitel. Je přirozené, že asi nelze najít před přijetím svátosti oltářní lepší modlitbu, než tu, která pochází přímo od Ježíše.

V modlitbě „Otče náš“ je obsaženo všechno podstatné, za co se máme modlit a co v nás má svátostný pokrm žít. Zamysleme se proto nad tím, jak se připravujeme na svaté přijímání, když vyslovujeme slova této modlitby. Když Boha oslovujeme „Otče náš“, je to tím víc oprávněné, čím více se chceme skrze přijímání sjednotit s jeho Synem. Když pak pokračujeme slovy „jenž jsi na nebesích“, mimo jiné si tím připomínáme i důvod svatého přijímání. To je přece ten pokrm, který umožňuje, aby náš

život mohl být završený rovněž na nebesích. Kdo jí mé Tělo a pije mou Krev, má život věčný. To nám Ježíš přislíbil.

Když se modlíme „posvěť se jméno tvé“, chceme posílit svoji víru, že právě splynutí s Kristem je pro naše posvěcení nejdůležitější a značnou měrou se uskutečňuje skrze Ježíšovu přítomnost ve svátosti oltářní. Modlitbou „přijď království tvé“ zveme Ježíše, aby si Boží království budoval v našich srdcích. A každé svaté přijímání je jakoby dalším stavebním kamenem, který přikládáme k této stavbě Nebeského království.

Upřímně vyslovovat „buď vůle tvá ...“ obnáší odhodlání dávat přednost Boží vůli před naší vůlí. Jenže dávat přednost Bohu, na to nejsme vždy dost silní. Pravidelné přijímání s odpovídajícím úmyslem však naši vůli s tou Ježíšovou stále více sjednocuje. Další slova modlitby „chléb náš ...“ na jedné straně zastupují všechny lidské potřeby, které člověk potřebuje k životu. Před svatým přijímáním bychom však měli myslet především na chléb věčného života. S tím pak souvisí i prosby za to, aby bylo dost kněžských povolání. Nebeský chléb dává Bůh svému lidu právě skrze ruce kněží, takže na tom také záleží, zda budou mít věřící dostatek příležitostí sytit se duchovní stravou.

Při modlitbě „odpusť nám naše viny“ si máme umět přiznat, jak moc sami odpuštění potřebujeme. Ten, kdo si myslí, že odpuštění nepotřebuje, nepotřebuje ani svaté přijímání. Přijímat Tělo Kristovo je totiž možné jenom díky přesvědčení, že toto Tělo bylo na kříži obětováno právě kvůli zahlazení našich hříchů. Když prosíme „neued’ nás v pokušení“, musí nám být jasné, že vlivu mnoha různým

pokoušení se v životě nevyhneme. Ale zase je to duchovní síla pramenící ze svatého přijímání, která nám poskytuje Kristovu moc pokušením vzdorovat. Nakonec se modlíme „zbav nás ode všeho zlého“. Je jisté, že svaté přijímání nás neochrání od nepříjemnosti, od těžkých nebo i bolestných událostí. To zlo, před kterým nás může chránit, je odvrácení se od Boha a přilnutí k hříchu. To je totiž pro duši člověka tím největším zlem.

Po modlitbě Páně kněz pokračuje sám v modlitbě, ve které se odvolává na Ježíšův příslib pokoje a vyprošuje Kristův pokoj všem, kteří jsou v církvi shromáždění. Po této modlitbě následuje pozdravení pokoje mezi věřícími. Zde je další důležitá věc pro připravenost na svaté přijímání. To může totiž přinášet užitek jen tomu, kdo sám druhým upřímně a bez výjimky přeje pokoj Kristův.

Obětní hostina, Agnus Dei, svaté přijímání

Pak už následuje bezprostřední příprava na svaté přijímání. Vzýváme Krista jako Beránka Božího (Agnus Dei), který snímá hříchy světa. Kněz pozvedá hostii a ukazuje věřícím, že zde je ten obětovaný beránek. A aby povzbudil přítomné k účasti na stole Páně, uvádí, že jsou blahoslavení ti, kteří jsou pozváni k večeři beránkově.

Věřící na to odpovídají slovy: „Pane, nezasloužím si, abys ke mně přišel...“. Takže my nepřijímáme tělo Páně proto, že bychom si to zasloužili. Právě naopak, protože neumíme ze svých sil žít podle Božího řádu, nabízí nám Bůh tento pokrm naprosto nezaslouženě. Proto se snažme mít před sv. př. vždy na paměti, že jeho užitek vždy závisí na tom, jakou měrou jsme na přijetí tohoto daru připraveni.

Někdy se věřící chovají, jakoby svaté přijímání byla odměna za to, že byli u zpovědi. To je ale nepochopení svátosti oltářní. Kolikrát by lidé přítomní na mši k přijímání jít mohli, nic jim nebrání, ale nejdou. Nebo na druhou stranu se vyskytují i případy, že by někdo k přijímání jít neměl a přesto jde.

K tomu prvnímu případu je třeba říct, že Pán Ježíš nám při každé mši říká: „Vezměte a jezte z toho všichni, ...“ Přitom si mnozí se svatým přijímáním vystačí jen o vánocích a velikonocích. Pokud se ale věřící slavení eucharistie účastní pravidelně, pak by tomu přirozeně mohlo odpovídat i pravidelné svaté přijímání. Přirozeně, že účast na stole Páně se odvíjí i od toho, nakolik si kdo uvědomuje hodnotu tohoto svátostného pokrmu. Co když někdo sice chodí pravidelně do kostela, ale ještě si nenašel ke Kristu v eucharistii skutečný vztah? Dokud svaté přijímání na jeho život nemá zřetelný vliv, pak je zdrženlivost ohledně eucharistie upřímnější, než když se někdo sytí touto svátostí každý den, aniž by to u něj přinášelo nějaký užitek.

Takže předpokladem ke svatému přijímání není jen hodinu nejíst a nemít na duši těžký hřích, ale máme ukázat i odpovídající víru a postoj v srdci, se kterým k oltáři přistupujeme. Někdy však lidé nemají jasno v tom, když vynechají nedělní mši sv., jestli pak mohou k přijímání přistoupit. Jestliže jednu neděli nechám Krista, jeho dary a milostí, které mi při mši sv. nabízí, stranou, pak je jasné, že další týden se nemohu přihnout k oltáři jakoby nic.

Když dáme v den Páně před Bohem něčemu přednost, tedy něčemu, co není nutné a životně důležité, znamená to, že Bohu ubíráme to místo, které on chce a má

mít v našem životě. Jenže nepřítomnost na mši svaté nemusí vždycky znamenat, že tím dal člověk před Bohem přednost něčemu jinému. Rozhodující tedy je důvod mé nepřítomnosti. Pokud jsem si jistý, že jsem nemohl přijít na mši a ten důvod nebyl takový, že bych tím Boha nechal stranou, pak nelze mluvit o závažném hříchu.

Překážkou k přijímání je pouze takový hřích, kterým se člověk odvrací od Boha. Takže přistoupení ke stolu Páně nemusí být vázáno na to, zda jsme byli krátkou dobu před tím u svátosti smíření. Pak jsou ale případy, kdy se sice člověk poctivě snaží o své posvěcení, ale přístup ke svátostem mu nedovoluje jeho životní stav. Jedná se hlavně o rozvedené, kteří uzavřeli civilní sňatek, nebo zvolili jinou formu soužití na úrovni manželského života.

Jelikož je třeba chránit hodnotu svátosti manželství, daní za to, když takový svazek ztroskotá, je nemožnost přijímat svaté přijímání při vytvoření nového svazku. Pak je důležité o to více využívat jiné možnosti, kde máme přístup k Bohem nabízeným milostem. Mnohem závažnější je, když se sami od stolu Páně vylučují svobodní, kteří spolu žijí jako muž a žena bez sňatku. Není možné, aby si někdo řekl, že když půjde v takovém případě ke zpovědi, pak může i k přijímání. Nelze přece dát rozhřešení, pokud člověk v takovém způsobu soužití nehodlá po zpovědi nic změnit.

Každopádně pro toho, kdo nemůže přistoupit ke svatému přijímání, a přitom stojí o dary nabízené Kristem, je velmi vhodné vykonat si alespoň tzv. duchovní svaté přijímání, jak je uvedeno v kancionálu pod č. 042.

Nyní se ještě zastavme u samotného způsobu přijetí eucharistie. Ať přijímáme do úst nebo na ruku, vždycky

máme mít na paměti co největší úctu k tomuto okamžiku. Vždyť sám Bůh se nám nabízí skrze svého Syna a celá jeho moc, vznešenost, nekonečnost a velikost je nám k dispozici v tom kousku chleba ve svaté hostii. Přesto je někdo schopen říct, že si jde pro oplatek. Ono je vlastně pravda, že Ježíš se snižuje na úroveň kousku oplatku, aby nám byl k dispozici. Ze strany člověka je však ubohé, kdyby ve svatém přijímání neviděl nic víc než malý kulatý oplatek.

Když si tedy uvědomujeme, co vlastně přijímáme, tomu pak odpovídá i naše poděkování. Nejdříve máme poděkovat za dar eucharistie v duchu. Máme taky možnost vyjádřit svoji chválu a dík při zpěvu písně a nakonec eucharistickou hostinu kněz zakončí modlitbou z misálu, při které prosí vždy za určitou oblast života, kde se může vliv svátosti oltářní projevit.

Závěrečné obřady

Samotný závěr se pak hodně týká i toho, jak milosti přijaté během mše sv. mají být dál využité právě když končí naše shromáždění a my se rozcházíme. Na závěr mše dostávají věřící požehnání, v jehož síle mají také vstupovat do všeho, co je čeká. V těch slovech „jděte ve jménu Páně“ není podstatné, že už by měli věřící odejít z kostela. Někomu se možná zdá nevhodné, pokud je v kostele po mši sv. ještě nějaký program, aby se rovněž použilo to slovo „Jděte“. Tím slovem se ale nemyslí, že už mají lidi jít. Pravým smyslem je, že máme jít ve jménu Páně všude kam přijdeme a tam přinášet Boží požehnání, které jsme v kostele přijali.

Proto je dobré, když se věřící snaží z Božích darů a milostí při mši svaté co nejvíce načerpat, aby se pak mohli s druhými o toto duchovní bohatství podělit. V tom pak podstatnou roli hraje právě svaté přijímání. Když takto přijímáme Krista, s ním přichází i kus nebe a v našich srdcích tak roste Boží království. Uvažme, jakou úctu je vhodné prokazovat Kristu v eucharistii a ve svatostánku. No a po svatém přijímání se my sami stáváme tímto svatostánkem Kristovy přítomnosti. Jestlipak dokážeme i sami sebe a své tělo takto vnímat?

A uvažme taky, jak snadno tento svatostánek v nás někdy znehodnotíme třeba už ve dveřích kostela, tím jak se při východu chováme, jak o kom mluvíme apod. Tak se snadno stane, už neodcházíme ve jménu Páně, ale v jménu svém. A to je taky dvojnásobný přístup, se kterým do kostela přicházíme a stejně tak odcházíme. Buď přicházím ve jménu svém, tedy s tím, co chci já, to znamená se svými starostmi a plány a nebo ve jménu Páně, tedy kvůli jeho darům a milostem a abych poznával a naplňoval jeho vůli.

To nevyklučuje, že na mši svatou přicházíme se svými starostmi. Zde je však máme Bohu odevzdat a od Boha přijmout potřebné světlo a jeho vedení, jak s tím vším naložit, aby v tom byla jeho vůle a my mohli odcházet skutečně ve jménu Páně.

Papež Pius XII. krátce po 2. světové válce řekl novokněžím o síle kněžského požehnání: „Již několikrát jsem to před kněžími zdůrazňoval, že musí více žehnat, aby lidstvo bylo osvobozeno od satana. Kdyby si kněží byli vědomi, jaká se tají síla v kněžském požehnání, více by žehnali. Tak jako nemohu vyličít velikost Neposkvrněné, tak

také nemohu vyličít vliv kněžského požehnání. Kdyby ve vzduchu bylo kněžské požehnání, nepadalo by na lidi, budovy, města tolik bomb. Nepřátelé by zabloudili, neznali by cestu, zlí duchové by je museli opustit. Svět musí dojít k poznání, že žehnání kněžskou rukou uchovává v zemi mír, neboť sotva se proti kněžím začalo zakročovat, odcházelo ze země požehnání a co se děje nyní, vidíte sami. V zemích s pronásledováním kněží odchází i Boží pokoj z rodin i z celého národa.“

Dnes sice nemáme v naší zemi válečné konflikty, ovšem pokoje a míru mezi lidmi se stále nedostává. Často o naší společnosti slyšíme, jak je bezbožecká. Ale přitom po každé mši svaté vycházejí z našich chrámů zástupy živých svatostánků, lidí, kteří mají poslání přinášet světlo Kristovo do tohoto světa. Víme, že ve tmě i malá svíčka poslouží k orientaci. A jestliže lidé kolem nás bloudí, možná je to i proto, že to naše světlo svítí velmi málo.

Vyprošujme si tedy, aby to světlo Kristovo v nás bylo stále živeno především Božím slovem a eucharistií a provázeno mocí Božího požehnání.